

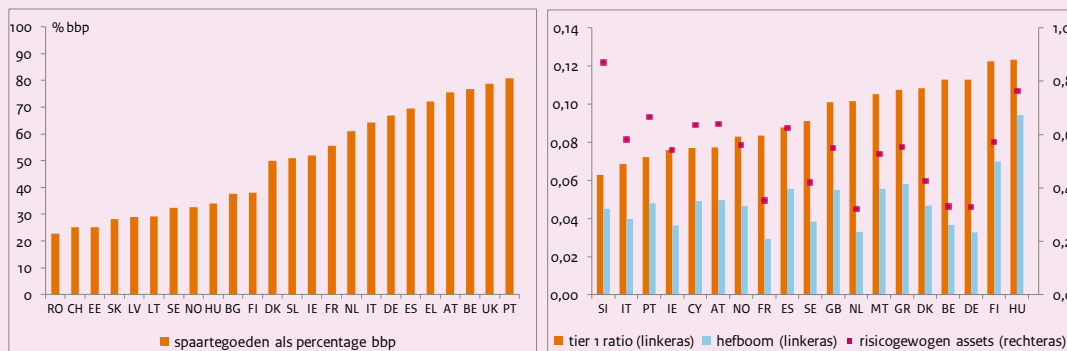
De Europese bancaire sector

Volgens de European Banking Authority (EBA) moeten 31 Europese banken voor 115 miljard euro hun tier 1 vermogen ophogen om aan de eisen van de EBA te voldoen (een Core Tier 1 capital ratio van 9% per eind juni 2012). Ondanks de strengere eisen en de ingediende herkapitalisatieplannen hebben markten echter nog steeds weinig vertrouwen in de gezondheid van Europese banken: banken lenen elkaar nog steeds nauwelijks geld en de CDS spreads blijven hoog, alhoewel deze sinds the Long Term Refinancing Operation (LTRO) van de ECB wel zijn afgenomen.

Eén probleem is dat banken nog steeds weinig eigen vermogen hebben om de markt gerust te stellen. De EBA en nationale toezichthouders meten het vereiste toezichtkapitaal af tegen de risicogewogen bezittingen. Zo slaagde Dexia bijvoorbeeld ruimschoots voor de eerste stresstest maar moest vervolgens door de Belgische, Franse en Luxemburgse overheden worden gered. Zoals onderstaande figuur laat zien, scoren Nederlandse banken weliswaar goed in de stresstesten met een hoge tier 1 ratio. De gemiddelde hefboom (de verhouding van core tier 1 vermogen en totale bezittingen) van Nederlandse banken is hoog in vergelijking met die van banken in andere landen (linkeras). Dat komt door een gunstige risicoweging van de bezittingen van Nederlandse banken (rechteras). Die risicoweging zou gevoelig kunnen blijken voor een langdurige economische neergang, waarbij de kredietwaardigheid van leningenportefeuilles gecorreleerd verslechtert.

Een ander probleem vormt de Europese schulden crisis. Niemand weet wat de gevolgen van een mogelijk Grieks faillissement zijn, alhoewel de gevolgen van het plaatsvinden van een credit event door de Griekse debt swap beperkt zijn gebleven. Als de situatie in Italië of Spanje uit de hand loopt, kunnen ook banken met veel eigen vermogen in problemen komen. Er is dan ook sprake van ongekende onzekerheid. Amerikaanse money market mutual funds hebben hun leningen aan Europese banken sterk teruggebracht, terwijl Europese banken elkaar ook geen geld meer lenen. Dit is zorgwekkend voor Nederlandse banken die een relatief grote behoefte aan marktfinanciering kennen. Dat is het gevolg van de relatief hoge hypotheekschulden van Nederlandse consumenten, terwijl de spaargelden bij banken rond het Europese gemiddelde liggen.

Spaartegoeden; eigen vermogen, hefboom en risicoweging activa van Europese banken

Bron: Eurostat, EBA, berekeningen CPB.

Als Nederlandse banken middels balansverkorting hun kapitaalratio gaan opschroeven, zal dit zijn tol eisen in de reële economie. Toch zijn er ook lichtpuntjes. De mogelijkheden om banken te herkapitaliseren zijn verbeterd. De Europese Financial Stability Facility (EFSF) kan onder voorwaarden ook worden ingezet voor de opkoop van staatsobligaties op de secundaire markt en voor de herkapitalisatie van banken. Daarnaast heeft de ECB in november 2011 het covered bond purchase program (CBPP) uit juli 2009 herstart, met een volume van 40 mld. Het marktsentiment verbeterde vooral na verstrekking van driejarige leningen door de ECB van in totaal 1000 miljard euro in december 2011 en februari 2012. Liquiditeitsproblemen behoren hiermee voorlopig tot het verleden, terwijl de rentes op staatsobligaties van landen als Italië en Spanje zijn gaan dalen.